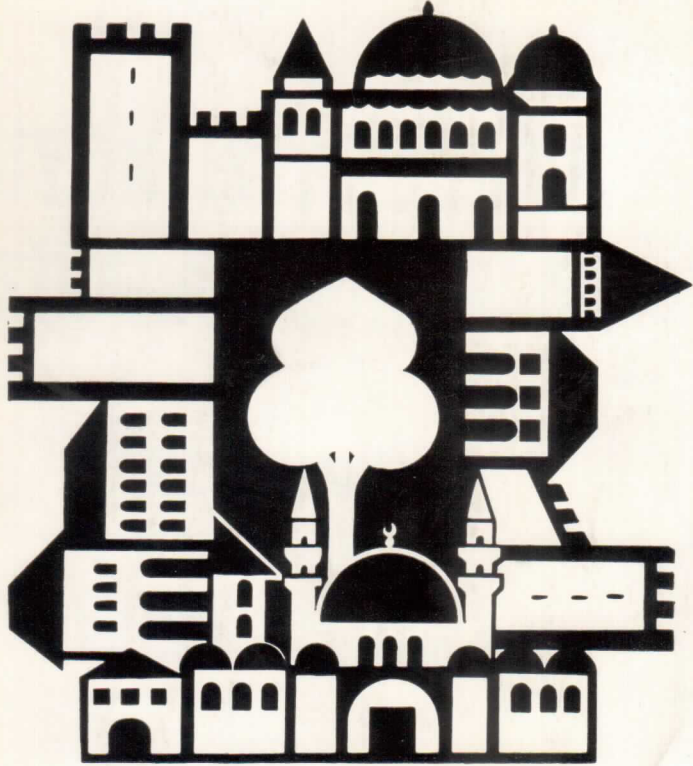

Kentlinin Sağlığı ve İhtiyaçları Açısından
BÜYÜK İSTANBUL'UN YEŞİLANAN SORUNLARI
ULUSAL SIMPOZYUMU
İSTANBUL

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Simpozyum Sekreterlięi
Prof. Dr. Besalet PAMAY
İ. Ü. ORMAN FAKÜLTESİ
Büyükdere / İSTANBUL
Telefon : 62 13 92 / 360

-Orman ile birlikte devletleştirilmeli ve bu ormanlarda 10 adet yeni organize dinlenme yerleri kurulmalıdır.

Bildiri No. 21 özeti

İSTANBUL ÇEVRESİNDEKİ YEŞİL ALANLARI KORUMA İLE İLGİLİ BİR ÖNERİ : ÇİLINGÖZ - CAMLIKÖY MINTIKASI

Dr. M. Doğan KANTARCI

İ.Ü. Orman Fakültesi Toprak ve Ekoloji Kürsüsü

Trakya'nın Karadeniz kıyısında, Yalıköy (Podima) ile Kuyuköy (Midye) arasında uzanan kesimde bir sıra koy yer almıştır. Bu koylar güney doğudan kuzey batıya doğru Çilingöz, Camlık, Küçük Malatratra, Büyük Malatratra, Küçük Körrez ve Camlıköy (Kastura veya Kastros) olarak sıralanırlar. Bunlardan Çilingöz Köyü ile Camlıköy Karadeniz'e ulaşan dört derenin ağzında geniş kumsalları ve kara içine doğru derinliği olan alçak kıyı arazileri ile dikkati çekmektedirler. Diğer koylar ise sarp kireç taşı yarıları arasında ayrı birer doğal yapıya sahiptirler.

Gerek bu koyların, gerekse art yörede bulunan dere havzalarının doğal koşulları çeşitli bitki türlerinin yayılışına olduğu kadar yaban hayatının da korunma ve gelişmesine uygun ekolojik özelliklere sahiptir.

İnceleme konusu edilen Çilingöz - Camlıköy mıntikası İstanbul'un uzak çevresinde önemli bir dinlenme, av ve doğay koruma birliği oluşturabilecek potansiyele sahiptir. Bir yandan İstanbul halkının şehirden uzak çevredeki dinlenme ihtiyacının karşılanması, öte yandan da İstanbul Üniversitesi'nin doğal bilimlerle uğraşan fakülteleri ile diğer ilgili kurumların araştırma ve yetiştirme çalışmalarında değerli bir alan olarak bu mıntikanın özel bir yönetime kavuşturulması gereklidir. Çilingöz - Camlıköy mıntikasının belirtilen amaçlara hizmet etmek üzere kamu yararına Millî Orman Parkı olarak ayırılabilmesi, korunması ve geliştirilmesi uygun olacaktır.

Bildiri No. 22a özeti

İSTANBUL'UN YEŞİL ALAN SORUNLARINA ÜRBANİSTİK YAKLAŞIM

Dr. Hoşkar Karabağ, mim. Ersen Çorser

Doç. Y. Mim. Mehmet ÇUBUK

İDGS - Şehircilik Kürsüsü

İstanbul'un yeşil alan sorunlarını ürbaniistik bir yaklaşım içinde inceleyerek, bu kent için bir «yeşil alan sistem önerisi»nde bulunmak, bildirisinin konusunu oluşturmaktadır.

Yüzyılımızda, Metropoliten kentlerde büyük yeşil mekânların yaratılması ender görülen bir olaydır. Günümüz koşullarında yeni yeşil alanların planlama veya gerçekleştirilmeleri bir yana, varolanların korunması bile bir sorundur.

Yeşilin ve bitki örtüsünün yokolması nedenlerinin başında sanayileşme ve kentleşme süreci gelmektedir. Bu süreçler içinde yok olmayı durdurarak bir takım önlemler alınması olasılığına karşın, hiç bir devrede tatmin edici bir önlem de alınamamıştır.

Aslında planlama kararlarıyla kent üzerinde yeşil alan saptanması yeterli olmamaktadır. Bunda, planlamayı bir araç olarak değil, bir amaç olarak görmek alışkanlığının etkisi vardır. Planlamada, kaybolan yeşil alanlara engel olmak, kitlelerin gereksinimlerine, eğilimlerine ve çağdaş toplumun hedeflerine yanıt veren «yeşil alanların» yaratılması önemlidir. Dolayısıyla kent dokusu ile bütünleşen bir «yeşil doku sisteminin» kentlilerin tüm gereksinimlerine yanıt verebilecek nitelikte, çeşitli boy ve işlevlerde ve uzaklıklarda yaratılması zorunludur.

İstanbul'da yeşil alan yaratılmasında rastlanan güçlükleri yalnızca planlamadaki başarısızlığa bağlamak da yanlıştır. Kentleşme ile ilgili diğer sorunlar bütününde olduğu gibi, ülkesel bir mekân organizasyonu ve ülkesel mekân planlama kavram ve sürecinin yaratılması ve bu süreçler içinde ulusal bir ulaşım politikası, ulusal konut politikası ve yeşil alan düzenlenmesine esas olabilecek ulusal bir şehircilik politikasının oluşturulması zorunludur.

İstanbul'un gelişmesinde benimsenen lineer yapı içinde, bir çok kopukluklar (kesiklikler) yaratmak ya da varolanlara süreklilik kazandırmak ve bir sisteme ulaşmak, böylece de urbanistik bir kavram geliştirerek yeşil alan sorununa çözüm bulmak olasıdır.

Yeşil alan nitelikli bu kesikliklerle, çevredeki «doğal bütün» birleşerek kent yaşamında daha mutlu ve sıhhatli sonuçlar doğurabilir. Aynı zamanda yeşil ile mavi (su satırları) birleşerek, mavi - yeşil sistem şeklinde metropolün kaçınılmaz gereksinimi olan yapay doku kesikliğini koruma ve rekreasyon alanlarını yaratabilir. Bunlar böylece ortaya çıkan **urbanistik kavram** içinde, İstanbul metropoliteninde yeşil ve mavi alanların işlevsel bütünlüklü planlama öğelerini oluşturur ki bize ussal ve sıhhatli bir yeşil düzenlemeyi sağlayacak olan da budur.

HALIÇ MASTER PLAN BÜTÜNÜ İÇİNDE EYÜP BÖLGE PARKI ÖNERİSİ

Prof. Dr. Semih TEZCAN: B.O. İnşaat Mühendisliği bölümü

Doç. Dr. Turan DURGUNOĞLU: B.O. İnşaat Mühendisliği bölümü

Doç. Y. Mim. Mehmet ÇUBUK: DGSA - Şehircilik kürsüsü

Y. Mim. Ersen GÜRSEL: EPA Grup Sorumlusu

Dr. Y. Mim. Haydar KARABEY: DGSA - Şehircilik kürsüsü

Boğaziçi Üniversitesi tarafından hazırlanan Haliç Master Plânının en önemli yönü, bölgede büyük ihtiyaç duyulan yeşil alan düzenlemesidir. Haliç'in Alibey ve Kâğıthane derelerinin Haliç'e döküldükleri yerden başlayan Eyüp'e çok yakın bir noktaya kadar olan kesiminde zaten dolmuş ve kullanılmaz hale gelmiş olan yatağın doldurularak çok geniş bir Bölge Parkı oluşturulması önerilmektedir. Bu doldurma işlemi ile yaklaşık yetmiş hektarlık bir alan kazanılmakta ve tüm çevresi ile birlikte yeşil alan olarak düzenlenen parkın alanı yaklaşık 163 hektar olmaktadır.

Genel olarak, bölgede eski bitki örtüsünün tekrardan kazanılmasını sağlayan bu düzenleme, aynı zamanda bölge ve hattâ kent bütünü halkının eğlenme, dinlenme ihtiyaçlarına turistik, rekreatif ve sportif donatımın sağlandığı büyük bir rekreasyon merkezinin oluşmasına yarayacaktır. Aynı zamanda, gerçek bir «Boş zamanları değerlendirme Merkezi» olacak bu mekân, Alibeyköy Merkezinin güneye doğru yönlendirilmesiyle daha aktif ve bütüncül bir durum kazanacaktır.

Alibey deresinin memba tarafında baraj oluşu ve su kanalının varlığı, önerilen yeşil dokunun daha gerilere kadar uzamasını sağlamaktadır. Haliç içinde kazanılacak dolma alanının iki tarafında takriben 40 m. genişlikte ve 8 m. derinlikte su kanalları bırakılmıştır. Böylece, Alibey Barajının ve Kâğıthane deresinin suları Haliç'e rahatlıkla akıtılabilecektir.

Kâğıthane deresi boyunca yer alan askerî okulların bulunduğu eski Kâğıthane eğlencelerinin yapıldığı ağaçlık alan, görsel ve fonksiyonel olarak önerilen «EYÜP BÖLGE PARKI» ile bütünleşmektedir. Düzenlemede, Kâğıthane deresi ve Alibey deresi arasında kalan büyük alanın da ağaçlandırılması önerilmiştir.

Görülüyor ki, çevresindeki büyük yeşil dokuların varlığı ve yeni önerilen ağaçlandırılacak alanlarla «EYÜP BÖLGE PARKI» İstanbul kent merkezinde bulunmayan çok önemli bir yeşil odak meydana getirecektir. Önerilen «EYÜP BÖLGE PARKI», dünün toplum yapısına cevap veren eski Kâğıthane eğlence ve dinlenme mekânının değişik ve çağdaş bir anlayışla, bugünün toplum yapısına cevap veren bir mekâna dönüştürülmesidir. Bu yeni kullanım kararını, Haliç Master Planlama profesinin özgün bir yaklaşımı olarak değerlendirebiliriz.

Dünyanın büyük kentlerinde büyüklükleri 100 - 150 hektar olan çok

sayıda büyük park alanları bulunmaktadır. Saray bahçeleri ve bazı özel korular dışında İstanbul'da bir büyük yeşil alanın bulunmadığı düşünülürse, Eyüp Bölge Parkı ile Cumhuriyet İstanbul'unda ilk kez çağdaş bir tuumla çok büyük bir yeşil mekân yaratılmış olacaktır.

«EYÜP BÖLGE PARKI» içinde geleneksel Türk yaşamını ortaya koyan düzenlemeler, müze anlamında kullanımlar ve Kâğıthane eğlencelerinden ilham alınarak bazı eski devri canlandırma denemeleri yapılabilir. Önerilen alan, ağaçlandırma, piknik yerleri, spor olanakları, dinlenmeye ve eğlenceye dönük tüm donatımı ile bir BÖLGESEL PARK niteliğini kazanacaktır. Mevcut iki derenin suları derive edilerek çevrede ayrı bir çekicilik yaratacaktır.

Bildiri No. 23 özeti

İSTANBUL METROPOLÜNDE BOĞAZIÇI'NIN YERİ

Dr. Selâmi SÖZER

A.Ü. Ziraat Fak. Peyzaj Mimarisi Bölümü

Yirminci Yüzyılda İNSAN-DOĞA ilişkileri üzerinde şu iki görüş çarpışmaktadır:

1. İnsan, DOĞA'nın bir parçasıdır. DOĞAL ÇEVRE toplum yaşamı için vazgeçilmez bir olgudur. İnsan - Doğa ilişkilerinin bozulması TOPLUM yapısında onarılması güç sorunlar yaratmaktadır.
2. Oluşturulan ve oluşturulacak yeni kentler, kendi İNSANINI yaratacaktır. DOĞA insanlar (TOPLUM) için vazgeçilmez değildir.

Burada birinci görüş; İNSANI çevresi ile düşünmekte, KENT - DOĞA ilişkilerini insancıl açıdan planlamakta, TOPLUM yararını öncelikle gözeterek İNSANI çalışan, dinlenen ve eğlenen varlıkı olarak görmektedir.

İkinci görüş ise; TOPLUM'u yalnızca çalışan ve BETON KENTLERİN gökdelenleri arasında dolaşan ROBOTLAR olarak değerlendirmektedir. Yok olan YEŞİL ALANLARIN, kirlenen DENİZİN, zehirlenen ATMOSFER'in kısacası; bozulan DOĞAL ÇEVRE'nin bu düşüncede olanlar için önemi yoktur.

Biz DOĞA SEVERLER ve PEYZAJ MİMARLARI (Çevre Planlayıcıları) bu görüşü reddediyoruz. Ve inanıyoruz ki İstanbul'un bugünkü durumu, işte bu görüşte olanların eseridir. Yıllardır İstanbul KENTSEL YERLEŞİMİNDE özel çıkarlar, TOPLUM çıkarlarının üzerinde tutulmuştur. Giderek İstanbul'un eski ORGANİK kentsel dokusu bugünkü ANARŞİK gelişmeye dönüşmüştür. Ve bu anarşik durumun, ULUSAL ONURUMUZA gölge düşürmekten de öteye boyutlara ulaştığını söyleyebiliriz.

Ülkemizde elbette İstanbul tek sorunlu yerleşim alanı değildir. Ancak, çok hızla gelişen ve bu gelişme süreci içerisinde TARİHSEL ve DOĞAL değerleri hızla yokolan kentlerimizin başında gelmektedir. Yine iş-